

Година II.

Слистькъ 11-й.

УЧИЛИЩЕТО излиза два пѣти въ мѣсеца на тѣзи голѣмина. Годишна цѣна прѣдплатена едно бѣло медж. а ва ствѣнь Турско фр. 7. Спомоществованїята етаватъ за-година. Писма неплатени на пошата не сѣ прїети. Твърдѣ дълга и нескопосни дописки оставатъ непомѣстени.

Писма, дописки и спомоществованїята са испрачатъ надписани до издателя въ Руссе у печатницата на Дунавската областъ, прѣзъ Г. на Спаса Попова.—Въ Шюменъ до Г-да Братїя Р. Ил. Блъкови.

У Ч И Л И Щ Е.

Сдържанїе: Образование на работната сила у женитѣ въ Германїя.—Въспитанїето отъ Антропологическа точка на зрѣнїето.—Свѣтовна награда (приказка).—Нови вѣсти.—Астрономически и Метеорологически явленїя.

ОБРАЗОВАНИЕ НА РАБОТНАТА СИЛА У ЖЕНИТѢ ВЪ ГЕРМАНИЯ.

По-лани бѣше са свикалъ у Берлинъ съборъ (*Конференция*) отъ Германскитѣ общества за женското образование и женскїя трудъ, дѣто зѣли участие, освѣнь много жени изъ различни стѣрни на Германїя, мѣжду които имало и една Американка, и нѣкон си отлични мжжїе. Събранїето са занимавало не току съ въпроси за началата (принципитѣ), но сжщѣ, и повече, съ таквизъ прѣдмети, що иматъ живѣ и непосредственъ интересъ за цѣлото нѣмско общество, каквото на примѣръ, натѣкмяване занаѣтски училища за женитѣ, извѣстителни писалища (*bulletins des renseignements*), женски общества за сѣкакви занаяти и продавници (зали) за продажба на различни цѣща отъ женска индустрїя. Спорѣдъ това стой са да похвалимъ женското движенїе у Германїя: никога то не са е отличило съ особено ожесточвїне противъ »тиранїитѣ на по силнїя полъ (мжжїетѣ),« а сѣкога са е старало да са ползува съ услугитѣ на »тиранїина« за да достигне своята практична и твърдѣ честна цѣль.

Таковото сравнително настроене на Нѣмцїитѣ, относително за дѣлото до

най-живитѣ имъ стремленїя и желанїя, и у такова пѣприще, дѣто страститѣ най-много са евїяватъ, придава на тѣхнитѣ усилїя твърдѣ *солиденъ* видъ—то ва никакъ нетрѣбва да са отдаде само на тѣхното национално, влїяние.—Нѣмцїитѣ са осѣщѣтъ врѣдни, че тѣ могатъ да завзематъ каквото мѣсто имъ са пада у обществото не инакъ, освѣнь чрѣзъ развитїето на женскїя трудъ, и ето, че тѣ настояватъ, колкото е възможно, и колкото имъ иде отрѣки да усвоятъ тѣхното право съ труда си.

Отъ само себе си са познава, че испървомъ е трѣбвало силенъ потикъ за да гуди този въпросъ у полога на Евронейското общество, както и повечето отличителни мисли, проникнжли до сега у цѣлїя образованъ свѣтъ, тѣй и въпросътъ за освобожденїето на женитѣ изъ подѣ властѣта, има своето начало отъ края на мивалото столѣтїе. Въсползовани отъ политичнитѣ влїуванїя, тѣ са раздразнятъ то врѣме, и ето ги на 1792 год. насърдени, евїяватъ са у Парижъ да искатъ политична равноправностъ! Но когаго народното събрание (конвентътъ) отблѣснжлъ исканїето на женитѣ, повдигатъ са изведнжъ и, подѣ прѣдводителството на главатарката си

Роза Лакомб основали революционерски клубъ, и вмъкнали са у залата на заседанията на правителствения съвѣтъ (*лезлиш шура*) у Паряжъ, дѣто извили желанието си, че искатъ и тѣ да земагъ участие въ съвѣта. Противъ таквитѣ искания става генералниѣ прокуроръ Шметтъ, та изговорилъ къмъ бунтуванитѣ жени строга рѣчь върху естественигѣ права, — рѣчь възбудителна (*патетическа*), каквото сѣ сичкитѣ рѣчи отъ този мечтателенъ и възтърженъ периодъ. »Отъ кога — извикалъ той — са даде на женитѣ да са отказватъ отъ женителната си и да ставатъ мъже? Отъ кога зехъ обичай да жертвовать смиреннитѣ свои грижи на домашнитѣ добрини, да напуснатъ люлките на дѣцата си, — виѣ сте подскоросани на това само и само да завземете господарски дѣлжности, да възлѣзете на *трибунитѣ* (сѣдилищата), или да бѣдете войци, да въздете у редоветѣ на армията, и да земате юще върху си такива обязанности, кои природата е възложила само на мъжеть? А какъ, — мигаръ природата о дела намъ грѣди (цицки) да подаяме дѣцата си? Не! — Тя каза на мъжа: бѣди мъжъ! трудъ, политика и сѣкакви свѣтовни грижи — ето твоитѣ права. — Тя каза на жената: бѣди жена! Грижи за дѣцата, за домашното ступанство, прѣтнни майчини беспокойствѣ — ето твоитѣ права. — Неразбрани жени, защо са мъчите да ставате мъже? Да ли този свѣтъ е злѣт распорѣденъ? У името на природата, ви моля, останете си такива, каквито сте си » Тѣзи распалени думи, това приканване къмъ естественното чювство, кое имало нищо общо съ господствуващата то врѣме дѣйствителность, а повече съ практиката на революционерскитѣ сѣдловища, дѣто безъ разлика мъже и жени са прѣдавали подъ Гюлестината⁽¹⁾ на посѣчение, сполучило да отложи

развързването на този въпросъ. По женскій въпросъ наскоро пакъ излѣзе *намегдаи* (*аренъ*) и, разбира са, че работата вече неотива къмъ естественното чювство: у този въпросъ са прѣе дълбоко историческо и економическо знание. Въпроси сѣ подобно съдържане сѣкога обикновенно пристѣпатъ къмъ края на своята цѣль, безъ да могатъ ги спря нѣкакви прѣпятствѣя, или да ги повѣриятъ къмъ чювството; а да ги отбие нищо, то е невъзможно.

Хвърлете единъ бѣженъ погледъ върху старата Германска Исторія, вамъ ще да са прѣдстави картина отъ домашенъ животъ, у кого женитѣ отъ сичкитѣ сѣсловѣя сами извършватъ по-големата частъ отъ своитѣ домашни работи. Императоръ Карлъ заповѣдалъ да учатъ синзветѣ му какъ да употрѣбаватъ военното оръжие, а дѣщеритѣ му да влачатъ, да прѣдѣтъ и да тѣкатъ. Дѣщеритѣ на императора Оттона са славили сѣ своето искусство за тѣкане на сѣкакви платове и шевѣ, и една старѣ небелунска, тѣсень доказва, каксо тѣзи занайти били само у женски рѣцѣ. Кримгилда приготвѣла свадбенигѣ дрехи за Хюнтера сѣ 30 масторици изъ придворнѣя си штатъ.

Различни обстоятелства изменили този рѣдъ на работитѣ. Раздѣляването на труда, що настаило наскоро, ограничило кръга на женската занайтчиска дѣятелность. Господарственнѣй животъ у Европа възрѣлъ сѣразмѣрно сѣ разумножаването на бюрократическѣя (влиятелнѣй) елементъ, комуто у теснѣя домашенъ кръгъ са възпитвали женитѣ, направя ги неспособни нито за ступанство, нито за гражданска дѣятелность. — Сичкитѣ работни сили у това врѣме били въспрѣни, отъ една стѣрна спорѣдъ лѣжовнитѣ понятия за чювствѣта на сѣсловето си, като състояние по причина на лошевото възпитане и др. а отъ друга, спорѣдъ особнитѣ обществени и политични порядѣци, що накарали женитѣ да прѣкарватъ цѣлѣя си животъ у празность (посѣдяване), и да са занимаватъ току

(1) Гюлестината било една машина сѣ остѣръ ножъ подъ когото са нарѣждали нѣколко осѣдени на смъртъ бунтовници, и заводѣжъ сѣ отсѣчѣли главата имъ.

съ един труфилъ, кои ги направили да мислят, че съ уженването си тѣ ставатъ самоволни и обезгрижени до животъ. Но-сѣгнѣ, когато са изнамѣрихъ машинитѣ, кръгътъ на ръководѣнето още повече са стѣсни, и женската работливостъ обзе твърдѣ малка ширина.

Машинената работа, изстина, привлече много жени; но не трѣбва да забравяме, че законодателството дълго врѣме са противи на тѣзи новоизнамерени работи и помъчи са съ — се сила да ограничи кръга на женскія фабриченъ трудъ. У срѣднѣвѣковнитѣ корпураций (еснафи), тои сѣ играли, както е познато, не само азиатчійска, но повече политична роль, женитѣ, спорѣдъ тая послѣдня причина, немогли да участвуватъ. У таковато отиошеше срѣднѣвѣковнитѣ хора допушчали оу едно исклучение, а именно жени търговки, признавали юще у отколѣщии врѣмена, и тия послѣднитѣ, съ врѣме асли се повече и повече у голѣмитѣ търговски градове. Тамъ се-възможнитѣ събраженія трѣбвало да отегжиятъ на главия мѣстни интересъ, — като са стремили а изнесатъ на *пазара* сѣкакво, както своя трудъ. Нѣкои занаятски корпораций (еснафе) дозволявали, наистина, а вдовицитѣ, на умрѣлитѣ еснафски членове да продължаватъ занаята на по-ойнитѣ си мъже, но не ги оставяли да участвуватъ у еснафскія съвѣтъ (консѣл) да държатъ чираци (ученици).

Занаятчискитѣ устави отъ 18-го и сегашно столѣтие са слѣдвали по сѣщитѣ правила, докѣто най-сѣгнѣ новий занаятчиски уставъ, прѣдставенъ у Сѣверогерманскія парламентъ, не са изрекълъ право и точно въ полза за равноправностъ а половитѣ, когато е работата изобщо радъ занаятитѣ, както голѣми тѣи и мали.

(„В. Европа.“)

(Продължава се).

ВЪСПИТАНИЕТО

отъ

Антропологическа точка на зрѣніето.

Какъ за възпитанието на дѣцата, ще кажатъ мнозина отъ почетнитѣ ни читатели и читатели. И наистина, тѣ иматъ право да речатъ тѣи, когато въ послѣдне врѣме са поевихъ и у насъ нѣколко статийки съ подобно съдържане; но дали трѣбва да прѣстанемъ вече, а особено нѣи, да пишеме върху този толкова важенъ и съвремененъ въпросъ? Той е занимавалъ Европа юще отъ най-раннитѣ врѣмена, занимава ю и днѣсь; а най-много той е станялъ прѣдмѣтъ за борба отъ началото на прѣминялото столѣтие. Германия обърна къмъ него особено внимание, борбата пріе у нея най-широки размѣри, глѣда да съобрази възпитанието съ нравитѣ и обичаитѣ на народитѣ си по духътъ на врѣмето, съгласно съ настоящитѣ нужди, и то е, що ю възвиси до тѣзи висока точка, на която ю глѣдаше сега. Другитѣ Европейски народи оставихъ тоя въпросъ за по-подирѣ, слѣдователно и тѣ останаха назадъ. Членътъ, що прѣдлагаме на нашитѣ читатели, е излѣзълъ изъ подъ перото на одного отъ знаменититѣ съвременни спеціалисти-философи. У него авторътъ доказва твърдѣ сполучливо какво влияние има върху човѣка, а отто насѣтивъ върху цѣлия народъ, доброто или лошето възпитание. Като е тѣи да ли трѣбва, особено нѣи, когато сме юще въ началото, да млчимъ и да непишемъ нищичко за това?

Ето и самия членъ.

„Несъгласието по възпитанието на дѣцата, между теорията и практиката, е твърдѣ голѣмо. Въ това врѣме, когато теоретичитѣ проповѣдватъ своята теория „естественно възпитание“ и укоряватъ практицитѣ, кои учертѣбватъ, вѣзнали у навикъ и доволно искусвенни способи, практицитѣ отъ своя страна прѣзиратъ сичкитѣ широки обобщенія и никакъ нецѣхтъ да ги разумѣятъ съ придо-

бититѣ си чрѣзъ опитътъ педагогически резултати.

Теоріята за естественното възпитание на Ж. Ж. Руссо намѣрили горѣщи послѣдователи и мѣжду съврѣменитѣ теоритици-философи. Тѣй Гербертъ Спенсеръ, като са основава на тоя принципъ. *че първитѣ природни пробужданія сж сѣкога прѣдпочтени*, (1) съвѣтства родителитѣ и възпитателитѣ да станжтъ като посредници мѣжду природата и дѣтето, и никакъ да неизмислюватъ за исправление „искусствени“ способности, а сѣкога да са спомагатъ съ „естественія методъ“. (2)

Сжщността на тоя методъ състои въ това: дѣтето да види у наказанието необходимото слѣдствие на постжжката си, да доде въ съзнание чрѣзъ собственія си опитъ, че у сичкитѣ естествени явления наказанието и постжжката са относятъ помѣжду си тѣй, както слѣдствието къмъ причината. Хербертъ Спенсеръ у цѣла глава на своето съчинение „за нравственото възпитание“ разяснява тоя методъ, когато Руссо изразилъ въ слѣдующето правило: „*Никога не трѣбва да са налага на дѣцата наказанието, като наказание, но то сѣкога трѣбва да ги достига като природно слѣдствие отъ лошитѣ имъ постжжки*. Руссо мисли, че у таковато възпитание прѣбва да са чувствава рѣдко потребностъ при „естественно“ възпитание. Той е убѣденъ, че дѣтскитѣ наклонности и желанія са евяватъ за собствената имъ полза и, че сичкитѣ дѣтски вредни постжжки сж слѣдствие отъ лошето възпитание. За това трѣбва да са дава, колкото е възможно, по-голяма свобода на дѣтската воля. Дѣтето, като са остави на собственитѣ си ерѣдства, ще са научи отъ опитъ да отличава вредното отъ полезното и ще умѣе да избѣгва първото. Хербертъ Спенсеръ привожда за това различни примѣри: „Ако дѣтето падне и си удари главата о стола, то вече самото му научиване за болѣстѣта ще го накара да бжде другъ пжтъ предпазливо. Ако иде при свѣ-

щѣта и са уари на пламака ѳ, или си мрждне ржката у врѣла вода, то упарванieto ще бжде за него такъвъ урокъ, кого неще забрави скоро. Впечатлението, пронзаведено отъ *едно или отъ двѣ подобенъ родъ произшествія*, до толкозъ е дъл'око, щото никои неще може да прѣдума дѣтето да прѣнебрегава законитѣ на организма си. („В.. Европа“) (ище има да слѣдва)

Свѣтовна награда.

Кой прикаск' отбира;
чете не с'отрича,
той въ нея намира..
примѣри извлича.
(Пишурка)

Единъ селянинъ тръгна веднжжъ да иде въ ближния градъ на пазаръ и нарамчи иѣкон нѣща да ги продаде тамо. Тежкийтъ му товаръ, когото носеше на грѣба си по пжти, принуди го и поиска да са поотмори възъ ледж стѣнж, въ кожто бѣше затворена една голѣма змия. Змията, като токо усѣти че бѣше дошелъ тамо селянинътъ, помоли го най учтиво и покорно за да са смилн на нежъ.

„Молжъ тя, „думаше му тя,“ помогни ми да са избавя отъ тжзи дупка; защото немож самичка да са измъкна възъ отъ тежкия камъкъ, съ когото се затикната тази дупка.“

—„добрѣ, да ти помогнж; но съ какво ще ми наградиш за туй?“ понита Селянинътъ.

—„Ей побратиме! Азъ щж тя наградж съ онуй, съ което обикновенно награждаватъ хората най голѣмитѣ благодѣяния.“

„Е, добрѣ,“ отговори селянинътъ и веднжга оттикна камъка отъ дупкжтъ.

Змията, като излѣзна на чистъ въздухъ и са видѣ свободна, запълзе за да ухае човѣка.

„Стой“ извика селянинътъ „що е туй, що ще сториш? мигаръ туй ще ми е награда та за таково голѣмо благодѣяние?“

—„Да!“ отговори змията, „човѣцитѣ обикновенно награждаватъ доброто съ зло, а в азъ съмъ ти обѣщала *Свѣтовна награда*.“

—„Азъ съмъ единъ човѣкъ простакъ“ рѣче селянинътъ, „и за туй, самъ безъ учени свидѣтели, немож да са внушамъ въ прѣсждж; но хайде да потражимъ таквизи и тѣ нека

(1) J. J. Rousseau. Emile, ou l'education. Paris 1836. Т. I. pag. 129.

(2) Хербертъ Спенсеръ. Научни политически и философически опити. Т. III. Уметвенното, правтвенното и физическото възпитание 1866 стр. 126.

(3) Руссо Emile. I, 142.

ны прѣсѣдѣть, тапа, ако би да немамъ азъ право, тогази щѣ умрѣ на радо сърдце.“

Тѣй прочее и двамата тръгнахъ на пѣть, и наскоро найдохъ единъ дъртъ и посталъ конь, който бѣше само кожа и кости и му ся броехъ ребрата.

„Добра срѣща, посталю!“ тѣй поздравихъ тѣ тази клюсетинѣ, „що правишь тукъ на туй пусто поле? защо не си въ господарскитѣ си конюшници при цѣлнитѣ ясли и при добрия ичимикъ?“

— „Ахъ!“ отговори коньтъ, „недѣйте да ся чудите; туй не общій обычай въ свѣта, та да ся забораваатъ онези работи, които вече немогътъ да ся извършватъ отъ старость. Азъ съмъ слугувалъ 90 години на единъ благороденъ господарь, комуто принадлежи този дворъ, когото виждате. Служилъ съмъ му секога почтено и днеска още помнѣ, че съмъ му много пѣти избавялъ живота въ битвѣтъ. А сега, като осгарѣхъ и отслабахъ, той мя испѣди и ето мя както мя виждате.“

— „Чули, побратиме, рѣче змѣята, какъ ся награждава въ свѣта? прѣсѣдѣтъ прочее добихъ: ты си вече мой!“

— „Охо! полекъ, полекъ; чакай малко,“ рѣче селянинътъ, „само единъ единчакъ не може да прѣсѣди туй нѣщо; трѣбва повече да бѣдѣтъ, че тогази . . .“

Опростихъ ся съ коня; тръгнахъ да вървятъ по надалечъ, и не много далеко ся наскочихъ на едно куче, което бѣше привързано съ едно вѣже за единъ плѣтъ.

„Добръ день, Сурчо! що си ся умесилъ тѣй? види ся, че ты нехранятъ добрѣ, та за туй приличашъ на изгнилъ мършлякъ; що е туй, та ты намираме край плѣта въ таково положене?“

— „Ахъ!, въздхна кучето, Азъ съмъ слугувалъ вѣрно на господаря си, тапа ето сега, както видите, туй ми е наградата, какви ли мѣки и трудове не съмъ прѣтегнвалъ по ловъ; колко ли зайци съмъ уловилъ на господара си и колко ли други пилци съмъ грабнувалъ още съ збитѣ си! крадцитѣ и разбойницитѣ, които съмъ отгонвалъ съ моитѣ пазливостъ, не щѣ ни да споменавамъ. А понеже сега одъртѣхъ; станахъ тежкъ и лѣнивъ, господарьтъ ми порѣча да мя вържатъ

за плѣта. Насеко мигновеніе очекувамъ смъртъ си и туко що не сѣ дошли да мя убѣжатъ.“

„Е, побратиме, прѣсѣдѣтъ азъ спечелвамъ“ рѣче змѣята.

— „Стой небрьзай толко змѣю; ако бѣде и третитѣ на туй мѣстѣ, тогази съмъ вече твой и тогази прави съ мене каквото искашь.“

Додѣто още траеше тази прѣпорица, появи ся лесницата, която сампчка ся принуди да имъ стане сѣдѣя. При туй, тя прѣди да земе на себе туй сѣдейско звание, намигна на селянина и го понята настранѣ да ли би можель да ѣ снабди съ нѣколко кокошки и колко би ѣ далъ за да го избави отъ тѣзи смѣтенѣ опасности.

„Просто да ти ся сичкитѣ ми кокошки, кумице лесо“ ѣ отговори селянинътъ.

Лесницата сега почна, като благоглаговивый Авакумъ, съ своитѣ сладки думы да разлага работитѣ и доказа, че прѣди да ся рѣши прѣсѣдѣтъ, трѣбва най напрѣдъ да ся изгѣдатъ и придириятъ най точно сичкитѣ обстоятелства. „И тѣй, продължи тя, за да не би да ся направи нѣкому отъ васъ нѣкоя неправда, трѣбва да ся знае какъ е была по прѣди работата и да ся прѣгѣда мѣстото, дѣто си была затворена ти змѣю.“

На туй отъ горѣ пристанахъ и тримата и отидохъ при стѣнитѣ. Лѣсницата захвана да клима главѣ и да ся приструва като че никкъкъ не може да разбере, какъ е могла да ся проврѣ една толко голѣма змѣя изъ единъ толко тѣснѣ дупкѣ.

„Покажи ми прочее змѣю, рѣче лесницата, какъ си стояла въ дупкитѣ?“

Змѣята за да покаже туй увлѣче ся вѣтрѣ, а селянинътъ, като му намигна лесницата, истърколи камъка възъ дупкитѣ. Тогази лукавитѣ сѣдѣя—лесницата—запыта нѣколко цѣти: тѣй ли е било любезна змѣю?

— „башъ тѣй бѣше“ отговори тя. — „Е, кога то е било тѣй, заключи леса, то нека си остане пакъ тѣй.“

На такъвъ начинъ селянинътъ ся избави, и, отъ голѣмѣтъ си радость, покани лесницитѣ ютрѣ рано у зорѣ да му дойде на гости за да ѣ нагости у дома си съ кокошки.

Селянинътъ, който стигна късно вечерьта у домаси, не ся поерѣщна добрѣ отъ женѣтъ

си. „Ей, ступанко! каза ѝ той, ты да бы знала що ми ся случи днесъ, ты бы съвсѣмъ хруго яче говорила. Малко бѣше останало, драга, да мя вече ни чуешь, ни видишь и горчиво да мя оплакваш ама... помисли си само какво нещастие ми са случи; животътъ ми бѣше въ очевиднѣ опасность.“

Той сега сичко изирьказа—„и, продължи още! да не бѣше ми проводилъ дѣдо Господь едиж почтенихъ лесицѣ да мя избави, щехъ да пропаднахъ. За туй отъ дълбокѣтѣ ми благодарность къмъ нежъ, обѣцахъ ся да ѝ дамъ сичкитѣ наши кокошки, за които тя ютрѣ рано ще доди да си ги отнесе.“

—„Що? да ги отнесе ли?“ рече жената, „кокошкитѣ ми да отнесе хж!—врагъ душѣтѣ да ти отнесе, да бы далъ Богъ! каква работа и смѣса имашъ ты съ мойтѣ кокошки и гадинки? Е! камо ж само да доди, азъ щѣхъ научъ на наметь, и щѣ знаехъ какъ да ѝ отгьмьстѣ.“

Клѣтата лесица доди на зараньта за най голѣмѣтѣ си злочестинѣ. Селянката ѝ прѣби гърбника. Лесицата, като умираше, туй изрече:

„Слушайте да ви обадж—
Туй е свѣтовна награда.“

ПРѢВЕДЕ

К. С. Пишурка.

НОВИ ВѢСТИ.

Изъ Варна ни евяватъ, какво тамкашнитѣ Българе празнували деня на Св. Кирила и Методія съ отлично тържество. Учителтъ Г. Сп. Петровъ казалъ едно доста пространно и трогателно слово, кое направилъ дълбоко впечатление на слушателитѣ. Словото са захваща съ текстъ: Сей день егоже сътвори Господь, върадуемься и възвеселимся во нь. Словосказателтъ като обяснява първо за прѣчината на тѣзи радость, що огажда сѣки чюствителенъ братъ, и напомнюва не само най-блѣскавия и най-важния периодъ отъ нашата Исторія: *Покръщенето на българтѣ отъ нашитѣ народни Свѣтци и Просвѣтители на сичкитѣ славянски народи*, говори юще за по-близателното, по-свѣтлото и по-честито наше бѣдѣще, спорѣдъ подновяването на народната

ни православна черква и пейното духовно освобождение отъ фенерската власть на лѣкомитѣ грѣцки калугери—изѣдници. „За това“, продължава словосказателтъ, „днешний день е центрътъ—срѣдточие мѣжду нашето прѣминало, вашето бѣдѣще“ и прочее.

Нарадо сърдце нѣй би смѣстили това слово, но, както виждатъ и самитѣ читатели, истѣтъ ни е твърдѣ маничекъ и не може да побере дълги членове, че неостава мѣсто за друго. Но ще му доде рѣдѣтъ да са обнародва пѣйдѣ.

—Българчетата у Варна си нагласили **ученичешко Дружество**, кое отивало на добрѣ. Нѣй му желаемъ добъръ успѣхъ и по-добри сѣтнини. Напрѣдъ драги младежи! Доброто бѣдѣще на иснадналия нашъ народъ са потая у неговото просвѣщение, и у вастъ, млади момченца и момиченца.

** Пристигна ни *добра вѣсть* и отъ Берковица, дѣго сѣще сѣ празнували тържественно и весело деньтъ на Св. Кирила и Методія. А по-радостного е, че на този день, тамкашнитѣ наши съотечественици си основали и едно българско читалище съ име **бѣдѣщностъ**. Цѣльта на читалището у Берковца цѣла да бѣде: *просвѣщението на селянитѣ*. Каква хубава цѣль Боже, какво похвално прѣдприѣтие! Намъ илѣ драго наистина, и колчимъ стане дума, или са поменува пѣйдѣ за просвѣщението на селянитѣ, сърдцето ни трѣбва отъ радость. Нашитѣ селачени сѣ най-добритѣ и добросклонни Българе, но пѣма кой да имъ расправи, какво ученето е потребно и на тѣхъ, или да ги подкани за да си учатъ дѣцата.*

Сичкитѣ Г-да членове на Берковското читалище, едногласно са сговорили и прѣговорили щото за напрѣдѣ никой да неиграе на

(*) Никога азъ пѣма да забораваж онова най-честито за менъ врѣме, когато учителстволахъ у селото Черковна (Прованско), дѣго сѣдяхъ отъ 1840—43 год. Тукъ, освѣнъ многото селенчета, кои бѣхъ са събрали изъ колнитѣ еска, имаше до 25 ученици отъ най-близкото село Равни (доля чѣсъ отъ Черковна). Сѣки день, зимѣ лѣтѣ тѣ дѣца трѣбваше утрѣнна да дохождѣтъ и вечеръ да си отиватъ у селото. Ехъ, че кому не бы домигѣло да глѣда 8—10—12-годишни момченца, кои са навърнили като жеравитѣ, когато идятъ или си отиватъ на зимовищѣ. Есенно врѣме и зимѣтъ калъ до колѣнѣ, дѣждъ, лапавица и снѣгъ съ вѣдлица, тѣ спнади дарувадитѣ си, отѣснѣди са

книги или да ходи по дюкеница—на пиене вино и ракия,—но да себиратъ по празничнитѣ дни, и кога нѣматъ работа, у читалището. Ако ли смѣе нѣкой да прѣстъпни тоя законъ, то да се накаже религиозно. Н. П. Дѣдо Доротей Сръдескій присѣтствовалъ на събранего имъ, благословилъ ги и удобрилъ сичко. Юще той поклонилъ едно количество парична помощъ, и много книги за читалищната библиотека. Дѣдо Доротей не е лошъ човѣкъ; и той кзто сѣки Българинъ трѣбва да милѣе за народа си, но тѣй го искало врѣмето, и *блазѣ ономува; който умѣе да са влада спорѣдъ обстоятелствата!* Слѣдователно нашъ Дѣдо Доротей не е до толкозъ опакъ, но *както му озирили тѣй игралъ*. Н. П. твърдѣ хубевѣ са отзвѣвалъ на гърцкия патрикъ, комуто послѣднѣ, съ една своя телеграма, посочилъ дебелія край. Миналого си отишло, сега да видимъ какво ще бжде за напредъ. Отгукъ на тѣй намъ ни трѣбватъ учени народни пастири, но трѣбватъ ни и прѣжави, решителни хора, кои да насърдчатъ народа и да неждемъ се затчени и страшливи, та да са свенимъ прѣдъ сѣкиго. Пуснете сега Дѣда Доротея у нѣкой Епархія, дѣто има трѣше и бодили—гърцка или друга злоба—и ще видите, че направилъ *шодо шодесъ!*

Най-сѣтитъ като похваляваме младежитѣ у Берковица, за тѣхното родолюбие, отъ кое подканени, желятъ хубавото на своитъ народъ и отечество, ще имъ кажемъ, че сичко што е нагласен и притѣмили, е добро

и подвързали хубавичко идатъ весели и засмѣни; стържатъ капа и отъреятъ са вѣвъ, послѣ влизатъ и нарѣждатъ са въ училището, па си четатъ мирничко, а по мръкнало пакъ, нарѣдени трѣватъ си и, докато притѣмише, сичкитѣ са връщатъ у дома си.

Щшто бѣше и у Калопетрово (Силистренско) дѣто са прѣседихъ около 1850 и учителствувахъ 7-8 год. дорѣто фанариотскій Арнаутинъ Дионесъ, този гърцка Юда побѣня, та ма прокуди оттамъ Селото Калопетрово е проточено у една долява, но държи около полв. часъ надъляжна; жителитѣ около 300 кѣжи се Българе. Есенно врѣме, особено Прѣлѣтъ, когато са сточяватъ змнитѣ снѣгове, сръдъ село са продѣнятъ такива страшни казове, што едвѣмъ добитъка може да изгѣан; а горкитѣ момченца, мой ученици, угъняли въ калъ до уши, газятъ до училището. Такива сѣ селаченитѣ, кога ги подкорова нѣкой кѣмъ доброго; тѣ са радватъ и знаятъ какъ да почитатъ учителя си; стига той да е вреденъ и да умѣе да са стоваря спорѣдъ духа имъ, че да добрува,

и свято, но само да не бжде до нѣйдѣ; защото ний знаемъ, какво много и голѣми работи са захващатъ у насъ, а нпедна са не извършва, както прилича. Испърво ний са виждаме стрдени и бързае да сторимъ сичго; но послѣ накакои отслабваме и, току речи, много пакти си оставаме съ закапанего.

** Вѣститѣ изъ Силистра никакъ ни не радватъ. Българскитѣ работи у тоя градъ отивали се тѣй расчепкано, както ги знаемъ прѣди 10—12 години. Сбирщина ли е то? речи го: *дерме чатма ѱйоръ фатма*. Сега баремъ нѣма да бъркатъ Гърци, Гагаузи и Власи; но работата не е само това: *червейтъ подяда дървото отъжтрѣ*. Чюдно, наистина, да са ненамѣри за Силистра на скопостъ единъ учитель, който да са завърти тамъ и да са нарѣди Българското имъ училище, както далъ Господъ. Наскоро са случили доста *юрултій и патжрдій*, и сичката кавга, рабира са, е било за *Настрадишъ-ходжовилъ юрганъ*. Както са научяваме, единъ отъ прѣдишнитѣ общинари, наученъ да гризе кокалъ, до свидяло му са да остави на други и да съ отстѣпи съ добро, но направилъ толкозъ раздоръ, што работата достигнала да са расправя прѣдъ мѣстното правителство. У такъвъ случай, плангасалий за пусти чорбаджилѣкъ г-нѣ, трѣбвало да употребѣи и таквазъ клевета: «че онези които искали да са променятъ общинаритѣ, били сумнителни хора» и на шо си. Срамота, г-не, и грѣхота да достигнете до таквази подмостъ. . . . Но не е сичко това. Единъ отъ учителитѣ напустилъ училището безъ врѣме, и, отка подвлякалъ на общината 3—4 хиляди гр. отишълъ та са нечюлъ, ни видялъ; другий пощржклялъ, види са, подкоросанъ отъ онзи чорбаджия, когато са сбрали у общината да разгѣдмтъ смѣткитѣ му (което са случило вечеръ късно), развикалъ са, като лудъ, та на инѣга си испотрошилъ стѣклата на прозорцитѣ, да вика: *дѣжлягъ-куртаранъ йокъ му!*—пуста сопа.—На утрѣнѣта съ раскрѣвавени рѣцѣ, той отива да са оплаче на пра-

вителиството, че щѣли да го убиятъ; а то било, че като удрялъ съ ржцѣ си стѣклата, исподралъ са. А какво е станало юще, та нѣкои си писали и дору на Екзарха да вдигне отъ Силистра Н. Пр. Архимандрита Кирила, който е прѣдсѣдатель у общината? Това ли остана сега, да са расправятъ при Екзарха Силистренскитѣ глупости? Тѣй е то кога-то нѣкой неможе да укроти своята звѣрщина. За това не трѣбва да са оставятъ тѣква чорбаджій да върлуватъ надълго; защото са настървяватъ и тѣхното издничество ги кара да бѣдѣтъ по лоши и отъ дивитѣ звѣрове.

За Бога, братія Силистрене, оставете са вече отъ такивато омрази, и сговорете са братски, та поработете за общата полза на народа си; стига толкозъ срамъ и хула за назе, да ни покрусва сѣки, че ній Българетѣ сме били долни хора, некаджрни за нищо и пр. Познавате ли са каква е вашата Българщина у Силистра? виждате ли какво правятъ другитѣ прѣдъ вашитѣ очи? Огаждате ли какво кроятъ тамъ трима и половина распасани Власи? Ній ще ви го кажемъ съ идущія листѣ.

Астрономически и метеорологически явления.

Небеснитѣ явлѣнія отъ нѣколко дни сѣ твърдѣ много. На третій Юнїя мѣсечината минала прѣдъ Меркурїй, който сѣ издвигналъ, както нежь, малко нѣчто прѣдъ слънцето. Въ срѣдъ нощъ на 4 Юнїй (по нашенски на 23-ий Май, кога-то стана голѣмата фуртуна) сиречь малко прѣдъ 6-ий чясъ, случило сѣ едно слънечно затмѣше. Рускитѣ астрономи отишли да го съгледатъ въ Японїя.

Облацитѣ, които плаватъ толко много надъ главитѣ ни, често ни даватъ полезни наблюдения. На 4 Юнїй казватъ тѣ ние забѣлжихме около 6¹/₄ чясетъ, отъ западнѣтъ странѣ, полвината на едно свѣтло колело (кржгъ) малко бѣлѣзникаво, което было като

Антелїя: Тоя кржгъ на който діаметра надминуваше 2-3 градуса, види сѣ бѣше стапжлъ отъ слънечнитѣ зари, които прѣминували право прѣзъ атмосферѣтъ; явлението было твърдѣ красиво, защото виждали много близу при зенїта да свѣтятъ двѣ свѣтли джги, между които сѣ намиралъ окржженъ единъ по високъ тъменъ полсъ съ най приятенъ ефектъ.

Англїйскитѣ астрономи обнародвали своитѣ мнѣнїя за метеорологїягж въ послѣднитѣ дни на Май. Отъ тѣхни-тѣ наблюдения сѣ заключавало че височината на дѣжда, набранъ на водомѣра, былъ двоенъ отъ колкото другъ пжтъ въ такъво врѣме прѣзъ обикновенитѣ години.

Сѣвернитѣ сїанїя, които сѣ видѣли въ Паризъ, видѣли сѣ на сѣверъ. Ничто още не прави да сѣ усѣща крайтъ на дѣжделивий перїодъ, койго настѣпи изеднаждѣ на температуритѣ, които бѣхж обикновенни. Астрономитѣ каввали че тоя дѣжделивъ перїодъ щялъ да бѣде послѣдванъ отъ твърдѣ несносны горящина.

земено отъ Тюрки.

Н. Марковъ.

Отъ Писарницата.

На Г-да читалищнитѣ настоятелїтѣ у Видинѣ. Стойността на 11 листа „Училище“ прїехме.—Четеритѣ останжли нека бѣдѣтъ отъ насъ подарка. Намѣтетете ги, молимъ, на нѣкои селски училища у Видинско. Неразбираме какво искате да кажете за формата. Помалко материалъ ли зема отъ лапската? Ако придирвате до толкозъ, ще смѣтнете отъ рѣдоветѣ и буквитѣ. Нашето желане е винаги листѣтъ ни да порасте; но съ таквїзъ по тѣнко смѣтки, незнаемъ да са несрасте юще. Отъ това е харосало вѣстникарството ни!

ПОДАРКИ.

Г-нѣ Х. П. Гергевъ, Кундурадїй въ Руссе, подарва по 1 год. течене „Училище“: едно за селото си Злѣкучене (Шумненско) и друго за Българ. училище у Тутраканъ.—*Варна:* Г-нѣ Георге Теневъ Чирпанецъ подарява 1 год. течене „Училище“ за бѣлг. Читалище у Шипка, Г-нѣ Р. Ж. Бакърджиевъ подарява тоже едно за училището у село Джелюнца Търновско окржжіе. Г. Цончо Драгостинновъ за училището у Шеркеци, Еленски колиби. Г-нѣ Хр. Х. Райновъ за Шипченското Училище. Г-нѣ Пенчо Минчевъ за училището на село Таушанъ-тепе—нова махла, у Ени-заарско,

Издатель—стуганъ **Р. Блъсковъ.**

Руссе, въ печатѣ. на Д. областъ. طونه ولايتي مطبعه سنده طبع اولينشدر